Hatodik évfolyam. 2. szám. Székely-Udvarhely, 1900. január 14.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok-, tanítók-, gazdasági egyleti tagok- és köjz. előljáróknak egészévre 6 kor., a tanitó-egyleti tagjainak, köjz. és körjegyzőinek 3 kor. — Egy pédány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér, többszöri közlés, nét 4 fillérért közöltetnek. — Bélyegdij külön 60 fillér. Nyilttér sora 1 kor. Hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő. — Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetési iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomdát és könyvkötő üzletet (Kossuth-utcza), hova minden a lapot érdekló közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Ipari szakoktatásunk.

Nemzetgazdasági szempontból nem találok áldásosabb, nem látok czélravezetőbb törekvést az ipari szakoktatás fejlesztésénél.

Hogy az ipari szakoktatás a művelt külföldön mily áldásos gyümölcsöket termett, hogy mennyiben járult hozzá az illető államok anyagi jóléttének emelesehez s annak kapcsán a kulturális fejlődéshez: azt mindnyájan jól tudjuk.

Most csak arról lehet szó, hogy adjunk hálát az Istennek! mert helyes iparfejlesztési politikánk folytán hazánkban is megnyiltak azoknak az iskoláknak az ajtói, a honnan ugy szakképzettség, mint lelki műveltség tekintetében egy ambiczózus iparos nemzedék kerül ki.

Igen! én ezen ipari szakiskolák falai között látom azt az ifjuságot, a mely az életbe kiménve, hivatva lesz hazánk iparos osztályának, mely társadalmi életünkben még soha el nem foglalta az ő méltóan megillő helyet, tiszteletet, munkájához mért becsülést szerezni.

A serdülő iparos generáczióitól várom én, hogy az iparos osztályt olyképen állitsa nemzetünk lelkiismerete elé, mely korszerű haladásával, kitartó munkásságával a szellemi élet terén működőknek cseppet sem kisebb rangu tényező abban a hazafias, abban a farasztó munkában, a mely hazánk jövendő boldogságának, nagyságának megalapitásara irányul

Ám, hogy az ipari szakiskolákból ily iparos osztály kerülhessen ki, ahoz nem elég csupán szakoktatással foglalkozó tanerők bizalmazása, nem elég a szakoktatás-vezetőink lelkes faradozása, sem pedig az állam áldozatkészsége. Ugy az egyeseknek, mint a társadalom összességének szent, hazafias kötelessége ezen iskolákat czéljaik czéreésben támogatni, hogy a hozzájuk füzött remények megvalósulhassanak.

Első sorban is szólok a szülőkhöz.

Bizonyos, a mindennapi élet eléggé tanusitja, hogy igen sok szülő, nem ritkán azok is, a kik maguk is kézimunkával szerezték vagyonukat, nem szivesen adják gyermeküket az iparos pályára. Ha már az apa görnyedett egész életen keresztül, — gondolják magukban — legalább a fia legyen „ur". „Pennás embert" belőle, ha törik, ha szakad. Ugy külső látszatra, a szülői szeretetnek valóban szép megnyilatkozása ez. De ha az életből meritenek tapasztalataikat, könnyen beláthatnák azt, hogy annak az „ur"-nak, vagy ha ugy tetszik „pennás ember"-nek, a kit elég nagylelkűen 500—600 forinttal honorálnak, még csak fogalma sincs arról a nyugodt, anyagi gondoktól ment életről, a mely a józanészű, becsületes iparos embernek az osztályrésze.

Ha tudnák azt, hogy azokból a jó falatokból, a melyből a számitó, szorgalmas iparos emberünk oly bőven kijut, csak sáforos ünnepen részesül abban e akkor is csak szűkösczkén, igen gyönge, nem épen fölemelő szeletekben a jelzett fizetéssel biró hivatalnok, fölég ha a jó Isten bőven áldófta meg gyermekekkel.

Menjünk tovább.

Jellemzésül álljon első sorban is egy anekdota. Egyszer egy székely atyafi kérdi az ő testi, lelki jó komájától: „Hát koma, mit szándékozik csinálni a fijából?" „Hát biz'a, ha az Isten megsegíti papot, ha pedigien nem, hát barátot.

Tráveszátlva ezt az anekdotát jelen esetre, a legtöbb szülő, ám az intelligens elemet sem veszem ki, olyan forman gondolkozik, hogy ha van esze a fiunak, legyen tudományos ember, ha pedig nincsen: „Marsch oda az iparos pályára!" A szurtos kéz mellé nem kell tudomány. A ki a középiskola I. vagy II. osztályában nem válik be, „ki onnan", boldoguljon az iparos pályán.

Nézetem szerint épen ebben rejlik a mi iparunk elmaradottságának az oka. A jobb tehetségüeket — azokat, a kik már a szülői háznál bizonyos finomabb izlésre tettek szert — nem adják az iparos pályára, de hogy ugy mondjam, oda tolonczolják azokat, a kiket az egyes iskolákból menesztettek, igen sok esetben meg olyanokat is, a kik irni, olvasni sem tudnak tisztességesen.

Ilyen gyönge fejű individuumoktól én hazánk iparának felvirágzását nem várhatom. Ha valahol érczkynesülhet a tehetség, ugy az iparos pálya az. Az angol ifju még az érettségi vizsga letétele után sem röstelli az iparos pályára lépni. Nálunk az érettségi bizonyitványnyal szivesebben beállnak az „ehenkórászok" sorába, semmint arra adnók a fejünket, hogy valamely iparágnak legyünk művelői. Tudomány és ipar oly ellentétes fogalmak nálunk, a melynél az összekötő kapcsokat sehogy sem találnók fél.

Mai viszonyaink között tehát, midőn annyi a „Beamter", hogy egyik a másik miatt nem tud élni, midőn a pennaforgatással nyi édegsy a nélkülözés és a nincsen, jó volna ifjuságunk lelkében tiszteletet, vonzalmat gerjesztení az iparos pálya iránt s bebizonyitani azt, hogy az anyagi jólétnek s az ennek nyomán járó becsületes, megelégedett életnek sokkal több biztositékát nyujtja az iparos, mint akármely más pálya. *Spaller József.*

A falusi koresmák korlátozásáról a Székely-Udvarhely mult évi folyamának 51. és 52. számai terjedelmes czikkelyeket hoztak. Mintegy szózatot intéztünk a székely vármegyék közgyülési tagjaihoz. A székelyföldi ujságok azonban mégis hallgatnak, a székely vármegyéknek pedig? Ez tehát azt jelentené, hogy nálunk a legnagyobb rendben volnának a korcsmai ügyek. Másfelől a felhivatlos Magyar Nemzet e hó 11-ről a következőket irja: Kilencz törvényhatóság intézett feliratot a képviselőházhoz az alkoholizmus terjedésének meggátlása végett. Eddig Szepes-, Sopron-, Torontál-, Trencsén-, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Vasmegyék, továbbá Szeged, Székesfehérvár és Komárom város kérvényei érkeztek fel. Ezekben a kérvényekben megdöbbentő szinben ecsetelik a pálinkaivás terjedését és ennek romboló hatását a falusi népben. Követelik a pálinkamérés korlátozását. Meg kell jegyeznünk, hogy az ujdonnérsi kérvény, mely 1900. évi január 1-én lépett életbe, igen sok és üdvös intézkedést tartalmaz a pálinkamérések korlátozása, az iszákosság meggátlása és a közerkölcsiség tekintetében. Ennek mihamarabb eredménye is lesz."

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

A székely lova és igazsága.

— Göbösag a Nyikó mellől. —

(A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.)

Most már azt is meg merem mondani, hogy a székelynek még a lova is furfangos épen ugy, mint ő maga, mert hat láttam és igy következésképen meggyőződtem róla.

A dolog pedig ugy történt, hogy Árkay András uram — meltesség megjegyezve, olyan lovai nem voltak a Nyikó mellett senkinek — kocsist tartott, hej mert akkor meg lehetett a szekelynek is. Nagy voltak azok, azok a daruszórú paripák; mint a villám jártak Udvarhelyre és Keresztúrra.

Hanem hát azt bizonyynal önök is jól tudják, hogy nincs a két országnak olyan mérföld, a ki bebizonyitaná, hogy a sima asztal felületehez hasonlit az ut, mert én soha olyan görbe asztalt nem láttam, mint a Baknya, vagy a Lapias.

De hát beszéljünk a tárgyról, mert még azt találnák mondani, hogy mi köze az asztalnak a lovakhoz. No ha épen ennek nincs is, van az ehhez hasonlitott hegyeknek.

Árkay uram, anno 1853., nagy tajék pipájára gyujtva ült fel szekerére, hogy holmi ügyes-bajos dolgokban Udvarhelyre ránduljon. Nevezetes volt ám meg a pipája is. Valamelyik őse, az ősi iratok szerint Árkay Péter uram, ki dulló is volt, szerezte ezen pipát, melyet csak ünnepélyes alkalmakkor szokott megtömni. Ebből már gyanithatjuk, hogy valami nagy dolog van készülőben, megmutatja ő a nimetnek, mi és ki a székely nemes.

Hires lovai, melyek mint a villámlás repitettek Udvarhely felé egész a — Baknáyig. Hanem itt a hegy alatt ugy megállt a Piros, hogy még egy lépest sem tett előre, csak nézett mindig hátra. Nem használt a szép szó, se huszár-mintynak, se korbács. Sőt ha ez utóbbit használták, igen furcsa tiltakozó mozdulatokat tett hátsó lábaival.

— Gyi ne, hogy a farkasok kölyök korodban ettek vóna meg — kiállt mérgesen Árkay. A ló meg se mozdult.

— Eredj Pista, vágj egy husángot, tudom Istenem megindul, ha evvel kezdjük riasztgatni.

Pista — a paranchoz hűven — leugrik, hogy pálczát vágjon, de alig érintette lába a földet, a ló a lába közé vagta a fejét és nemes iramban indult a hegyen kifelé.

— Gyere ülj fel, hiszen megindult. Ugy látszik eszrevette, hova indultál.

De a hiába Pista fellépett, mintha oda szögeztek volna, egy lépést sem tett.

— Tyü azt a kiléromát, ez már mégis sok, adta kutya dögre. Megindulsz te tudom azt az egyet. No már most inszt parán, hogy nekem egy olyan husángot, hogy . . . de a nélkül vissza nem megyek.

Leugrott Pista és szaladt, de a mint lelepett, szaladt a ló egy kifelé, hogy alig birta utólérni a hegy tetején, a keresztnél.

Most már nem volt szüksog a pálczára, Jámbor volt mint a bárány és gyors, mint a nyil. Ugy haladtak Udvarhely felé. Hanem a hogy a Szejke-hegyhez erkeztek, hátra nézett s nem lepett meg egyet se. Használt vetkő a husángnak. Mind ösco szaladt s még se lepett.

— Hozz mást — kiált mérgesen Árkay. A mint lelépett a kocsis, a ló is indult. Gyere vissza, de fel ne ülj. Ugy látszik téged nem akar a hegyre felvinni. Ugy-e hogy igazan van?!

A kocsis leszáll minden kis dombon és vigan bevérkezik Udvarhelyre, hol Árkay bátyánk egyenesen a K. K. Bezirks Commandohoz tartott.

— Na mi mek fan, fene etye meke. Ilyen szépen fogadta ót a gazdatanácsi Beamter, ót, nemes és nemzetes Árkay András uramat, kit az egész vármegye tisztelt és becsült.

Felforrt a vér benne!

Ót fogadni igy egy jött-mentnek! Ót, kinek ősei ott voltak Bocskay, Bethlen és Rákóczy alatt, kinek negy fia küzdött Bem alatt és kettő Szeben alatt és egy Segesvárnál maradt?

Vagy talán épen ez volt a baj?

— Na peszéj, fene meketye!

— En bizony holmi ügyek elintézésere jöttem, de ugy látszik, nincs kivel beszelni . . .

— Na nem csinálni polondsag; viselni magokat pécsületesen!

— Mit? Tudod is te mi a becsület! Te akarsz engem tanitani? vesztél volna Csaszlauban . . .

— Mi meg veszett he . . . Kutya veszte meg — idegesen ugrott fel helyérő a vitézs.

— Meg a fene, hogy beléd nem kapott eddig.

— Hmr, hmr, nincs ném pecsétlési mokának, ugy sincs igaz . . .

— Honnan tudod tentanyaló? Hiszen azt sem tudod mi a baj, hogy a hetvenhét hideg tizzon ki!

— Már iken sok! — mondta. Tóbiás elé a bakk szid o nem peszél. Ezzel indult az ajtó felé . . .

— Oda ne csek pimasz, ott a veszett kutya, melynek ügyében jöttem.

— Ki? mit veszett kutya! Kerkesd el.

— Hát mér?

— Mek mar's ha nem kerketsz el, ugy én tiked mekpotoztatlak . . .

— Ki, engem? Meg az öreg apád. Ha sokat beszélsz, becresztem a kutyát. De hát én békességszerető ember vagyok, intézzük el a dolgot békésen. Megszoktam fizetni cselekedeteimért és megfizetek mindnyájasz az üvöékért!

— Na hát mi paj?

— Mi az ára gy pofnak?

— Egy pof, tán ilyen paja van? az 5 florén osztrák értékben!

— Ilyen hát a bajom; viszket a tenyerem és e percben olyat csattant a csek képes fele, mint az angol ágyu a Tugela folyónál.

— Hanem, mint mondám, megfizetek cselekedeteimert. Itt az 5 forint osztrák értékben — és egy ujbankót nyomott az asztalra. De a másokért sem maradok adós. Megfizettem magyar 5-össel a képedre magyar értékben a miért nekünk nincs igazunk. Jegyződ meg, a székely nem csek. Emlékezz reám; ott a nevjegyem a képeden.

Hogy mi történt ezután, nem tudom.

De ez igy történt réges-régen, a szeretettel „régi jó idők"-nek nevezett napokban.

Tud igazságot szerozni a székely. Nem ok nélkül furfangos még a lova is.

Pálfy Aladár.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Az ujsághirdetések, a naptárak és a plakáthirdetmények belyegilletékének eltörlése. A mint az „Adó-ügyi Szaklap" illetekes helyről nyert közvetlen értesülése alapján irja, az ujsághirdetések, a naptárak és a plakáthirdetmények belyegilletékének eltörlése iránt Lukács László pénzügyminiszter törvényjavaslatot fog legközelebb a képviselőház elé terjeszteni. Az ujsághirdetések, vagy mint hivatalosan nevezik: hirlapi beiktatások belyegilletéke bevétlenül hagyatott az üzletélet egészséges versenyére s nyomasztó terhet képezett a lapkiadókra nézve is. A hirlapokba iktatott minden egyes hirdetménytől ugyanis 60 filler belyegilleték járt az államkincstárnak. Ezek fizetési kötelezettsége az 1900. évi julius első napjától kezdve meg fog szünni. A naptárak, akár önálló egészet képeznek, akár más nyomtatványok alkotó részei, ma minden példány után 12 filler belyegilleték ala esnek. A naptárak ilyen módon volt, mint adóztatása a népnevelést hátráltatja. A naptár a legalsóbb néposztály körében is vevőre találván, az előálleteket eloszlatásaru, a helyes gazdasági élek s általában a közmüveldés terjesztésere igen alkalmas eszköz.

Komoly apróságok.

I.

Ha végig tekintek kis városunknak egykor pezsgő elevenségtől lüktető társadalmán: azt kell tapasztalnom, hogy most mindig ott van a jegy koloncz sulyát, nehezen megy az alhasonuló folyamat; a fesi már meleg, szám kebelén még jéghideg szivet melenget. Nem is éréltheté a békes melegség langyos szellője, hiszen itt-ott nog álig be van gonbolozva. Olyan, mint kora tavaszkor a patak medre, alant lár kezdi a csobogó, de a magasjégpánczel borítja; soká kell folydogálni, hogy ezt a jeget elöntesse. Allandó esőzés utan is, bármily joaka rattal hirzón a nap, lassan es idő mulaan tudja fölszívni a ködös légkör-lerakodásokat. Sebtő szerint számolva, a közügy terén már érdemeket szerzett s abban tovabb munkaimi hivatott férfiak tehetségeinek el nem vagy feltreisemese, ridog reális erdekkapcsolatok keresése minden irányban. Az egyfor legtöbbet tevő elnok is meg mindig az udvariasság külső formaival elnök; csökönyös és erbtettem bizalmatlansag a legjobb indulatu terv i mily mosó az allapotok ösznte kritikaja iránt: retorsióra kesz kipáztanas összeroncsolása, mikor az igazság pálczajának suhogását érzik. Pedig hát legyünk ez egyszer öszintek, senki sem tehet elegületlen az igazsagal s mennyire indokolt volt azoknak elegületlensége, kik mindenütt csak igazságtalan elbánásban szenvedtek. Az akarat, a szándek, a czél jó, csak a hátteret kell megövni a melistói szellem lappangásaitol.

Valaminek történnie kell, hogy mindnyájunk szive a közjó s csakis a közjó erdekeben meghatalja kösesnőnen melengeto utjat. Ez pedig csak akkor lehetseges, ha lemondunk mások kárán remelt boldogulásunk ábrandjairol s kivesszük munkás osztályrészunk abol, a mi mindenkinek erdek nélkül hasznos. S ebben feladatunk fölög napjainkban igen könnyű, mert valamennyink kormányzása soha lelkiismeretesebb nem volt, mint ma!

Javában benne vagyunk már a farsang napjaiban; jönek a bálok, Nemcsak most, hanem a korábbi evek farsangjain is meglátszott a bálrendezes körül tapasztalt tervtelenség, mintha már kutatnom tájan nem lehetne tudni, hogy kik fognak bál rendezni. A bizottsági elnökök a helyett, hogy idő tekintetben egymással közös megjátszódásra jutnának, oltetszerben kiválasztnak egy napot s aztan mi egyeb sem kell, mint a meghirdk pontos kézhez juttatása. Pedig három tekintetet, s volna szabad figyelmen kívül hagyni. Előszór is a bálok sikeresös tekintete; hiszen mindenik nemcsak erkölcsi, de fölög anyagi siker tekintetben is jó, hogy ugy, hogy egyik a mást ne rontsa. Továbbra nem szabad feletnünk, hogy kiskori társadalmunk van, epen az Ellenzek egy korábbi száma hozta, hogy — sajnos, de igaz — mennyire megfogyatkozott a magyar birtokos-osztálya. Vidékre alig számíthatunk. Városunk közönsége pedig nagytöbbségében hónapok elseje utan el. Lehet-e azt kívánni már most, hogy ily tervelen bálbeosztás mellett mindenik „fényesen" sikerüljon s szándékig megtelyek a táncztérem, meg hogy „szep" anyagi sikeret vegzódjék? Már pedig mindenik ezt nemcsak remeli, de meg is varja. S ha elmegy a közönseg mindannyira pedig elmegy, mert egy s mas erdek van ő neki — nem jó kedvvel s csak aldozattal teheti. Mégis elmegy, mert méltanyos akar lenni s kiter a megszokás elől, mert fia, leánya a jótékony czel, a bizottsag elnöke vagy tagjai kérelma alól ki nem hajtheti. Hogy ez tenyj, ez elmegy, tánczmulatnak arna, hogy hét hetes farsang mellett e ho közepén, jánmár 27-én, febr. 1-én es febr. 4-ei mind tánczmulatsag lesznek. Egy hét alat 3!!!

Nem lehetett volna czt a negyet kellő időtávolban a módra s czélszerűségre való tekintettel a arányosan beosztani? Aztán kit hitbeli felfogása nem gátol, nem tan czolhat a bojtón? Épen azért nem hihetem, hogy mindenik sikerüljön s ha igen, akkor sem telhetik benne kedytelesem, mert ha mindenikben sokan lesznek, a siker is fényesebb, de annal üresebb lesszen a czeb. A bizottsagi elnokulatsag lesszen. Egy hét alat 3!!!

Nem lehetett volna czt a negyet kellő időtávolban a módra s czélszerűségre való tekintettel a arányosan beosztani? Aztán kit hitbeli felfogása nem gátol, nem tan czolhat a bojtón? Épen azért nem hihetem, hogy mindenik sikerüljön s ha igen, akkor sem telhetik benne kedytelesem, mert ha mindenikben sokan lesznek, a siker is fényesebb, de annal üresebb lesszen a czeb. A bizottsagi elnokulatsag lesszen.

Vármegyénk közigazgatási bizottságának havi rendes ülése.

— január 12.

Közigazgatási bizottságunk havi rendes ülését e e hó 10-én Hollaki Arthur főispán elnöklete alatt tartotta meg a bizottsagi tagok majdnem teljes számának részvétele mellett. Jelen voltak: Tomcsányi Andor de alispán, Ugron István árvaszéki elnök, Rácskövy Samu dr. vármegyei tb. tiszti főorvos, Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelő, Diemár Károly kir. ügyész, Roediger Gyula kir. pénzügyigazgató helyettes, Szabó Gergely kir. fő mérnök, az államépítészeti hivatal főnöke, Daniel Elek közgazdasági előadó, Jung-Cseke Lajos, Bedő Ferencz, Ugron János, Gyarmathy Ferencz, Kassay F. Ignácz vármegyei tb. tiszti főügyész, Szabó Gergely, Porsán János, biz. tagok. Adám Albert tb. vármegyei főjegyző és Szabó Gábor aljegyző, kit főispán a jegyzőkönyv vezetésével megbizott.

Főispánunk, mint elnök d. e. 9 órakor a kistermben megjelenvén, a bizottsagi tagokat a beállott ujev alkalmából melegen üdvözölte. Hivatkozott a közigazgatási bizottsag nagy fontosságára és elismerésel emlitette a bizottságnak a multban tanusitott kitartó buzgalmát s kérte, hogy jövöre is higgadt, tárgyilagos szakszerűséggel munkaban támogassak. Ezt ugy vélt elérhetőnek, ha a bizottsag állami s közigazgatási ügyeit mint eddig, ugy ezután is összhangzóan és egyetérjöen mukónek. Az ülest megnyitja s bejelenti, hogy Vay Miklós dr. az ő tiszti főügyesz betegsége miatt az ülésben nem jöhetett, sőmint ő főjegyzőt sem, mivel ő családja körében ragályos betegség van s igy az ügydarabokat Adám Albert tb. főjegyző adja el. A főispán szép szavakkal megnyitóját a bizottsag elnok eljenzéssel fogadta, bejelentéseit pedig tudomásul vette.

Az előadói jelentéseknél megemlitjük a következőket:

Damokos Andor dr alispán havi jelentéséből kiemeljük, hogy decz-ember hóban a vármegyei hatósághoz érkezett és 1604 elintézést nyert, mig 541 hatralékban maradt. Kihágási iktatóra erk. 206, elint. 200, maradt 6 ügydarab. Erkezett biz. erk. 57, elint. 20, maradt 53 ügydarab. A hátralékok bemo vmatuk a megelőző hóban el nem intezettek is. Közigazgatási tisztviselőink erdeme, hogy czyetlen közügyz. birósagi ügydarabok erkezett iktatóra. A házi pénztárt vizsgalmul szabályszerűnek találta. A vármegyei szegényházi eszrevetel nélkül rendben találta. A jegyzőkönyvelet a belügyminiszterhez kelő időben felterjesztette s jelentés szerint a közigazgatási bizotts. es a tb. fő. ügyi. felterjesztj. A törvényhatósagi bizottsag decz. 12-ig rendkivüli ügyczélból tartott az 1900. evi költségvetesek és évi számadások felülvizsgalasal végett. Fontos tárgyak volnak a vármegyei telefonhálozat kiépítése, Szolnok-Dobokavármegyével a szomszédságban levő vonatkozó eljárás meghatározása, Maros-Vásárhelynek a kvóta ellen való tiltakozása érdekében való átiratai, Vármegyénk fő biztosja decz. hóban ugy az alispán, mint alispánnal egyetértésben a szakoktorezett szolgalbirói hivatalok ügy- es pénzkezelesei megvizsgalta. S bár czen alkalmakkor vagy a szolgalbiróságnal az ügykezelés tekintetben merültek is fel lényegesebb eszrevetelek, de ezek megtetszik a fegyelmi forrongasnak alkalmazása nem vált szükségessé. Altalában jeleznie megelőtb, hogy a szigoru ellenőrzessel parositott irányito utczakezelesi es utbaigazitasok megadasa mellett az ügykezelés tekintetben a legtökéletesebb rendben lévő látatnak lesznek. A hivatali személyzetben változás nem volt es a közigazgatás rendes menetet emlitésre méltó ok nem gátolta. Az allategeszségügyben örvendetes allapot volt tapasztalhatóan megfigyelhetőnek nem urak kodik vármegyénkben. Az erre vonatozó tanyavizsgalat rendelkezest mindenben a legszigorubb végrehajtásra nyertek. Katonai ujoallitasok kelő időben es rendben ő Szabó Gábor aljegyzőtaláltak elő rendes fontosságu biró tenyczó, a bunvaszi [illegible] szól 1896. XXXIII. t.-czi ellatbetesége alkalmából kibocsatott 130000—99. sz. b. ü. m. rendelet értelmében az illető hatóságok utasitassal lévje ártatlattartatni ugyan, de a minden irányban való tájékozottság s a fegyelmi szigor lefektetett ugy elveknek a gyakorlati közigazgatás eletbe minden rázkodás nélkül való átvitele czeljabol a fegyelmi gabonak a szigorlelőbb tasitotta.

Ugron István árvaszéki elnök az árvai es gyámügyek s a gyámi pénztár állásáról jelentett, hogy szeptember vegen gyámsag alatt maradt 9990, decz. hóban gyams. alá került 282, decz. végéig felszabadult 204, ebbol alóli 9 gyámsag alatt maradt 9969 egyen, Gondnoksag alatt volt 525, gondnoksag alá került 37, felszabadult 7, ebből 1 meghalt, gondnoksag alatt maradt 555 egyen. Az ügydarabokbol hátralék volt 471, erkezett 1732, elintezett 1667, maradt 536. A tárgyaltaron volt 209,916 frt 80 kr, befolyt 90,800 frt 60 kr, kiadas volt 62,380 frt 83½ kr, maradt 328,336 frt 61 kr. Magan feleknel elhelyezve 289,462 frt 48 kr volt, folyó évben adtak decz-ember 7-ig 7 ovi, visszafizettek 58,921 frt 37 krt, kint maradt 238,300 frt 11 kr. Gyámok köteles szamadasai es jelentéseibol hátra volt 210, beadandó lett 2210, beerkezett 1732, hátramaradt 478. Az ülesen kivül elintezett darabok szama 2.

A városi árvaszéknal volt folyó évben 62 ügydarab, hátralék maradt 11. Gyámsag alatt volt 141, mintan egy sem szabadult fel, ugyanannyi maradt is. Pénztári készlet volt kezpénzben 7 frt 69 kr, magánfeleknél elhelyezve 36,416 frt 6 kr. Bevétel kezpénzben 130 frt 68 krt, kiadtak 85 frt 64 krt, maradt kezpénz 102 frt 73 kr es a valtozatlan magán kötelezenyek.

Rácskövy Samu dr. vármegyei tb. tiszti főorvos jelentése szerint a közegészségi allapot az előző hónapokhoz viszonyitva kedvezőbb volt s nagyobb kiterjedésű ragályos kórok miatt, A magán orvosi gyakorlatban a sok e s o s; hirtos idójárás miatt gyakori volt a hurutos, lobos hántalom, izületi csuz, tüdőlob, szorvanyosan egy-egy esetben meg sőt sőtét lefolyassal, melyek többnyire gyógyulassal végződtek.

Sándor Mózes kir. tan. tanfelügyelő jelentéseben tudatja, hogy az o-ev végén es az uj kezdetén összeterlődő szokott irodai teendők miatt, a külső szolgalat szünetelt. A helybeli kisdedovodaban egy 6 hetes tanfolyam befejezést nyert, melyen 8 menedékházi dajka vett részt es mindnyájunk képesitest nyert. A fiatfalvi allami ki. tanitók decz. 30-án eskut tettek es már jan. 1-en az uj allami iskola megnyitatott s Szabó Ferencz sófalvi áll. iskolánál üresedésben volt állás Gáspár Eszter, helybeli illetőségi tanitónőjelöli kinevezésével betöltest nyert. Ugyanitt megemlitt, hogy 1899. ev folyamat 4364 ügydarab erkezett iktatóra s az ezen felül maradt 197.

Diószegby Samu kir. főmérnök jelentéseből kitünik, hogy az allami közut, a mutargyak es utbest tartozékok ugy mint a törvénytabogi közutak, jók voltak. Közlekedési akadály nem volt. Az ufeutartas fedhanyagul, legnagyobb részben felhasznaltak s a mi visszamaradt, az a hirtelen jött fagyos idő akadályozta; azonban ezt is alkalmas időben azonnal eltertik. Az utvonalak egyes szakaszain hófuvások rövidebb idóig a közlekedést némileg nehezitették, az akadályokat azonban gyorsan elkiaditták. A hófuvasok számba vehető forgalmi akadályt nem képeztek.

A bizottsag az összes jelentéseket tudomásul vette

Farkaslaki Szabó Elek s társai panaszára az árvaszék igazolo jelentest tesz. Az ügy kivizsgalásara aljegyzőt kiküldtatik a tiszti főügyesz, Szamathy Ferencz es Bedő Ferencz tagokból álló bizottságot küldenek ki. — Benedek Bela a kávéházi zenélés ellása ügyében tett felebbezést az erdemleges határozat függőben tartásával, kadjak az alispannak az előző adatok beszerzése czéljaból. A törvényhatósagi közutak kavicsolasara 51,049 korona 60 fillér elöirányzott összeg feltételesen jóváhagyást nyert. Szent-Király köra, kérését, hogy az orszagrgyi postahoz csatoljak, pártolólag felterjesztendőnek határoztak.

Elnök főispán — a bizottság elöjenes hatarozata szerint — a közigazgatasi fegyelmi valasztmanynak titkos szavazat utjan való megvalasztását elrendelte s a valasztas szerint, a főispán elnöklete alatt Sándor Mózes, Diószegby Samu, Bedő Ferencz, Gyarmathy Ferencz rendes, Roediger Gyula es Szabó Gergely pótlagok lettek.

— Az árva es gondnoksag ügyekben felebbviteli küldöttseg: Elnök főispán, helyettese alispán. Kincsvezető rendes tagok: Ugron Gábor, Gyarmathy Ferencz, pótlag: Szabó Gergely; valasztottak: Kemény Béla báró, Bedő Ferencz rendes es Menyhárt Andras pótlag. Hivatalbol: ügyesz es Porsán János.— Fogházszegyzőt a bizottsag a főispán elnöklétével: Gyarmathy Ferencz, Sándor Mózes, Diószegby Samu es Bedő Ferencz. — Erdészeti albizottsag alispán elnökseggel: Ugron Gábor, Daniel Elek, Gyarmathy Ferencz, Szabó Gergely rendes; Porsán Gáborn, Ferenczy Károly es Szabady Ferencz dr pótlagok.

— Erdei kihágasi biroság: Ugron Gábor, Daniel Elek, Gyarmathy Ferencz, Szabó Gergely rendes, Menyhárt Andras, Ferenczy Károly es Szabady Ferencz dr pótlagok. — Utalap pénztár-rovancsolo bizottsag: alispán elnöklétével: Ugron Gábor es Diószegby Samuel. — Megalakult tovabba az 1878. V. t.-cz. 43. s-alapjan a feltetlenesen szükséges szabondoboszájtas iránti kerelmekre javaslatot tevő bizottsag: Jung-Cseke Lajos es Lázár Ádám grof tagokkal. — A pótadó elleni felszólamlási biroságtag tagjai: Szabó Gergely, Diószegby Samu, Sándor Mózes es Gyarmathy Ferencz letteek.

Az ülesnek 8 pontból álló tárgysorozat nyugodt es alapos tárgyalása mellett nyert elintézést.

IRODALOM.

Nagy-Küküllő. Segesváron, Nagy-Küküllővármegye szekhelyen második évo óta Nagy-Küküllő czimmel egy hetenkint kétszer megjelenő szakszerű szakszerű heti ujság jelenik meg. Ez az ujság Nagy- es Kis-Küküllővármegyékben, hol meg most is ritkaság számban veheto az eles haza nyelve: a magyar — igen fontos es szükséges czélt szolgal s ugy szólva szükséglet-szerű szükséglet lesz. S épen azért mélto, hogy az irányadó kőrök figyelmes ezen ujsag felé fordultjon es fennallását mindenáron biztositsák Ugy hallottuk, — s a mennyire viszonyainkat ismerjuk, ugy is, hogy ugy van — hogy a sok ép most ujsagok ellen elszórt ártalmas vádak ugyanis a nagy nemzetiségű felek es bankjik folytonos anyagi segitségekben reszesitik. Ez igen szep tőlük, sőt nem csoda es szép, hogy ezekre mélto pelda is volna nekünk is. Ha ugyan be tudnak latni a kisszamban levő magyarok is, hogy semmi más módon nem lehet oly hatósam fejle-zteni a magyar kulturát, mint egy olyan ujsag czélt, a mely szivvel-lelkével, hőnek az ő nemzetanyira vad, hogy a magyar nemzet meg ha nem magyartól jön is, el ne ismerje. A Nagy-Küküllő — ugy szólva — ezt az iranyt követi. O torozka a rosszat es elismeri a jó, bármely oldalrol jöjjön is légre az. Mélto lehat minden kisgyermek es mélto a magyar hazafias közönseg partolásara. A Nagy-Küküllő nem kertes a kezeteket, nem vagyik orszagos hirnévre (pedig hazafias intencional fogva mélto volna reá), hanem s-jét köreben nagyon hirvadasat fejtheti ellenes inkoldeet. A Nagy-Küküllő elen, a kilarto szorgalmaral, erelyes es pontos eljarasairól elonyösen ismeretes Dancs Bertalan kir. tanfelügyelő alatt, nőni felelős szerkesztő. A lőmunkairal kiszerint pedig Ugyanösy István kir. jogi pályázó leanyi-olai igazgató, a Kis-Küküllő egyik megbizottja, kinek az ujságiras terén is igen sok erdemel vanna es Csulak Lajos kivalobb székely irónk egyike töltik be kiadói igazgatoinnal, hazafias lelkesedessel. A Nagy-Küküllő mélto hirdetni az igazi hazafias aldozatkeszseget tartja fenn mar második évo óta ezt a kitünően szerkesztett ujsagot. Hozza meg aldozati fillereit a magyar közönseg is. Az E. M. K. E. sem kellene elfeledkezzek az ilyen, valodi kulturaszolgalatot ujsagokról, Két — háromszaz kö. onával igen sokat segitene. A magyar honfiak es takarekpénztárak is juttathatnanak néhány korónát ezen agy-mondhato — leghazafiasabb pótekony czélra. A Nagy-Küküllő előfizetési ara negyedévre csak 2 korona, mely aldozatot meg a szegényebb sorsu ember is meghozhatja.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kitüntetett tanitók.** A vármegyei Népnevelési Egyesület Tarcsafalvi Albert vargyasi es Kis Mózes alsafalvi tanitókat a faiskola mivelesehen tanusitott buzgalokodásuk es elért eredmenyük miatt a kertészeti eszközök egy-egy gyujtemenyevel adomanyozásival tüntette ki. Ugyanezert elismerest es diserétet nyertek az alsó-ilai járásbol: Ferencz Lajos felsőrákosi, Kelemen Lajos karácsonfalvi, Szabó Mózes szentpali, Orban Imre egyi, Czakó Ádám mikosi, Szathmari Miklós derzsi, Schuszter Mihály és Meburger János benei es Nagy Sándor gyepesi tanitók.

— **Sövidékek tiszteljege.** A Sövidék nagyobb számu küldöttsege tisztelgett vármegyénk fő- es alispánjánal egy felesleondo szodagytár felepítése ügyben. A szónok Péter Károly felsősófalvi ev. ref. lelkesz volt. Fő- es alispánunk szivesen fogadtak a küldöttséget s támogatásukat megigérték.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— **Az oklándi főszolgabíró nyugdíj ügye.** Vármegyénk tisztviselőinek nyugdíj valaszfiumoya e hó 11-en d. u. 3 órakor Damokos Andor dr alispán elnöklete alatt tartott ülésében tárgyalta Benedek Imre oklándi főszolgabírónak nyugdíjazása iránt benadott kérését. A nyugdíj valasztmány javaslata szerint a kérelmet elutasitotta Benedek kérését, mert a kéréshez csatolt vármegyei tiszti főorvosi bizonyitványnal a vármegyei szabályrendelet 16. §-ának megfelelőleg, nem latja beigazoltnak azon körülmenyt, hogy kérelmező betegsége miatt hivatalos altasanak betöltésére allandóan képtelen lett volna.

— **Az Orbán szobor tervezete város ügye.** A Székely-Keresztúr felallitando Orbán Balázs báró szobrának miniatur tervezetet volt alkalmunk megszemlélni városunkban. Hargita Nándor, a helybeli kir. állami kö- és agyagipari szakiskola derék igazgatója — a ki a közelabbi evekben oly nagy eloszeretettel tanulmányozta a szekely mivelődésnek a múlttyával vale oltjuhat — készitette el e tervezetet valoban müvészi ámbiczióval, sikerült kivitelében. A müvészt az alkalommal is a már dicsőséget hozott szekely kapu motivaczia köttöte le. Székely kapu között, alsó helyzetbe alkotta meg Orbán Balázs delczegi alakját. Nem feledkezett meg a hatalmatlan szekely iro elmaradhatlan könyveiről sem, melyek a gondolatokba merült nagy szekely mellett kőlöi rení delczegjeben bevernek. Ezen ujra szerzett á mtr magas és bronzhol lenne a szobor. A müveszek ezt is figyelemre metlo. Egy szekely kapufél-lák, eredeti kivitelben; tetejen 3/5 mtr magas bronz mell-szoborral. Mind a ket terre arcolatokhoz es ornamentalkus reszek a biros sittből köbül készülnenek, a melyhez Hegedüs Sándor szobrászi szokókat s az országban a legtöbb szobor-talapzat is készültek. Ha ezen tervezetket a szobor-bizottság vizsgalat ala veszi, mi hiszük, hogy a szobor elkeszitesevel a magyarnak büronnel fogja megdicsőitni hős alamu kö- es agyagipari szakiskolánkat. Egyrészt, mert a tervező allandóan, személyesen vezeti a működést, másrészt pedig a begyült s a meg begyülendő összeg sem lehet akkora, hogy 40—50,000 koronat forditanak a szobra. Meg aztán az sem megvetendő, hogy igy kizárólag szekely ifjak keze alól kerülne ki azon szoborma, mely a szülőföldjeert annyira lelkesült hazafi emléket fesi hivatva megörökiteni. Szóval igen szép és szerencsés vendég körülmény szól a mellett, hogy itthon készitessék el Orbán Balázs szobrat. Egyuttal felhivjuk városunk és vidékének közönséget, hogy a tervezetet a helybeli kir. kö- es agyagipari szakiskola szobrászati termében tekintsek meg, mivel — értesüleseink szerint — Hargita igazgató mindenkit a legszivesebben fogad e czélból is.

— **A helybeli Kaszinó** folyó evi február 1-en (csütörtökön) a vármegyeházban diszermeben táncestelyt rendez. A rendező bizottság elős fáradoznak azon igyben áll, mint elnök, Damokos Andor dr alispán és Solymossy Lajos dr, mint alelnökök. Kezdete este 9 órakor lesz. Szemelyjegy 2 K., családjegy 7 k., karzat-jegy 3 korona. Jegyek Gyergyóffyné vallhatók.

— **A párisi kiállitásra** iparosaink közül Orbán, Nagy Y. Tamás czipőkeszitő mesterek öt par remek czipőt szalliottak a het folyamán. Alkalmunk volt látni a gyönyörü kivitelü munkákat, melyek — hiszük — beszélnek szerecznek a derék iparosoknak. Ket par szalon es három par selaczipőt küldtek el a kiállitás kormánybiztosahoz Budapestre.

— **A székely dalsok** hangversenyére, mely ma este a vármegyeházban diszermeben lesz, sokan jönnek. Sikerülnek igérkezik minden tekintetben.

— **Haller gróf,** vármegyénk volt főispánjának képét Kalicza Karoly festőmüvesz elkeszitette s ma delelőtt ujra el lett hozatva a vármegye reszérő megvizsgalja. A képről ismertetest jövő számunkban hozunk. Annyit azonban előre is mondhatunk, hogy a festmény teljesen sikerült.

— **Kinevezés.** A m kir. posta es tavíró igazgatósága Galffy Istvan oroszhegyi közs. jegyzőt m. kir postamesternek nevezte ki.

— **Nincs** Parajdon sem dohány, sem belyeg, sem val ó — a nagy-tőzsdében, igy irjak lapunkak onnan. Szóval azzal alapotolat emberek, a mik a nagytőzsdében uraikodik. Igen szepen kerik penzügyigazgatóinkat annak sürgős megszüntetesére. A kisarusok lesve-lesik a dohanyt hordó szekler megerkezest s ha megjon, azonnal a módra elarasztjak azt es a nagytőzsdenek — rendesen — majdnem ugy, mint a medve, nemi meg napokig nincs. A szegeny embert pedig, ha valtója lejár — megovatoljak akkor is, ha a t. cz. trafikos a hibas.

— **A polgári énekpódor** e hó 15-ik hetfőj fillérestelyet Hermann Helen, Ferenczi Karolin, Mészáros Lajos es Jakabovszky József rendezik. Felolvasa Nosz Gusztáv kir. főreáliskolai tanár, szavalnak Lányi Rózsika es Berdek Aladár, eneklenek Lakatty Elelka es Papp Sándor. Hetfőn Gusztáv mondotta el ezt. Egy tréfa nélküloszőt, igen lehetseges működést is szerencses volt megnyerhetnai a rendezőseg. Szabó Farkason elvállalta egy monológ előadását. Köszönet es elismeres érette.

— **A Reitler-fele gyufagyár Kolozsvárott.** Értesülésünk szerint — Kolozsvárott a gyufagyár teljesen felépült. A gyár berendezése mindenben megfelel a modern kor igényeinek. E gyártelep 2 es fel hold területen áll. A pályaudvaral szemben van a tulajdonos es a tisztviselők lakása, beljebb 2 hatalmas gyár épület 8 nagy kemencenyel. 8 munkateremmel, 2 szárito helyiséggel s a megfelelő raktárakkal. A gyár jelenleg 150 ferfi es női munkaerőt foglalozat, kiknek munkájahoz egy 75 lóerejü de Lavarge gőzgép ad szükséges erőt. Kezdetben csak az egyszerű nevezett „Király gyufa", különféle szalongyufák, rizs, barna szalon, kakas, kenes es svéd gyufa. Szóval mindama gyártmányok kaphatók e gyárban, melyek a háztartásban ugy a gazdag, mint szegonyuel nelkülozhetetlenek. A gyár, mely eddig Parajdon működött s itt néhány szaz szekely munkásnak biztos megélhetest nyujtott, működést beszüntette s a munkások egy reszének áttelepitesevel működest Kolozsvárt megkezdette. A telepen villamvilagitás es munkáslakások is vannak.

— **Táncziskolát** nyit városunkban e hó 16-án (kedden) Simkovits József okl. táncztanító a polgári önképpő nagytermében. Beiratkozni ott és az Árpádutcza 309. sz. a. lakáson lehet.

— **A helybeli g. k. vár** e hó 18-án vizkereszt ünnepet nagy czeremoniával szándékozik megülni. Sándor István g. k. esperes a kolleguim kerthez vezető hidnal, a jegen magyar nyelvű szertartást vegez, melyre e helyen is meglévja az orszagbeli kőrszeges.

— **Emléket az agyaglaki réten.** Az agyaglaki réten felallitando szekely emlék javara adakoztak: Emke f. pénztárosa Merza Lajos altal a Budapesti Hirlap pénztárától 50 kr, Peter Domokos 712 sz. gyűjtő-ivén 1 frt, az udvarhelymegyei takarékpénztár az ivén 1 frt, az ivek kamatabol 20 frt 92 kr, Lénárt József ref. lelkesztol 1 frt 50 kr, Sándor Mózes tanfelügyelőtol 5. sz. gyűjtőiven 5 frt, Betegh Pál a „Szekely-Udvarhely" felelős szerkesztőjenek 88-ik sz. gyűjtőivén a szekely-udvarhelyi kereskedő ifjusag 2 frt, gr. Lázár Adam „Jegenykerő" előadásabol 10 frt, az 1899. April 8-iki etedi mulatsagbol 23 frt 50 kr. A parajdi fatalsagtol 10 frt, Pap Mózes tanartol 1 frt, Nagy-Sándor es Hidegkut toke fel ev kamatabol 2 frt, a Hankó Domokos urtol 2 frt, összesen 79 frt 42 kr, ezt hozzaadva a mar begyült 970 frt 7 korral, az alap összege tesz 1049 frt 49 krt, korona ertekben 2097 korona 98 fillert. Fogadjak a nemesszivu adakozók hazafias adomanyaikert a végrehajtó bizottsag hálas köszönetet. Székely-Udvarhelyt, 1900. januar hó 12-en. Ferenczi János, végrehb. bizotts. penztárnok.

— **A szerelmes inas.** Nánásy Andor tanuló volt Papp Zsigmond vaskereskedőséhen. E hó 12-en delelőtt egy S m. Floberth-fegyverrel sziven lőtte magát. Mint hátrahagyott levelében irja — szerelmes volt — mintám „kiüzött czéljat nem érheti el", lettel szerelmes volt el. Anyjt bizonyos, hogy egy 16 éves fiunak ily korai erettsége, kisse furcsán illusztrálja társadalmi es nevelésügyi viszonyainkat.

— **A ministráns gyerekek fillérei.** Szinte szégyelnik is megirni, — mint a szentes s polgari iskolat a czöcsesek rakoczifalvassagat — de az igazsag erdekeben tudatjuk, — irják Parajdról — hogy nalunk milyen eset történt. Vizkereszktor a papnal jart ministráns gyerekek a jó lelkü hivektol, a nap emlekere fejenkint 2 korona 10 fillert. Egyjüttöltek összes s ez rendes szokás szerint az ő tulajdonuk lett volna. Azonban volt kivülök egy tojásgyűjtő is, a ki a tisztelendő ur konyhajára kapta a mehetőses mennyiségi tojást, de azert a ministráns gyerekek fillérei ből szamitottak ő neki a gyerekek s ugy szólva sirva panaszoltak. Kicsinyes dolog, de a nep szemében nagy vesztatezest szül meg a legkisebb igazságtalansag is, ha ott latja azt, honnan a legjobbat varja. (Bekülöttek.)

— **A Nyikó vidékén** az első mulatsagot a szentmiklósi ifjusagi Dalkör az orgonajavitas alapja javara rendezte e ho 7-en az alabbi musorral: Szózat. Egresytől, előadta az ifj. dalkor. A hazaról. Petőtől, szavalta ifj. Tiboldi Elek. A szemelyiseknek. Szavalta Ferenczi Ilonka 11. Szózat. Kizoldul az erdő faja es Peng a kasza kezdetű dalokat előadta az ifj. dalkor. Ifjan özvegy czimű humoros kőltemenyt szavalta Farkas Elek. „Jaj de fáj" kezdetű eneket előadta az ifj. Dalkor. Monológot Tiboldi Andras „Urum, uram" es „Loptam lovat" kezdetű dalokat előadta az ifjusagi dalkör. Az előadások nagyon jól sikerültek, a mi diszeretere vallik a szorgalmas es tanulni akaro ifjusagnak. Az előadás utan szerencses volt, melyet kivilagosra veradig tartott. Ezen mulatsag alkalmával bevétel volt 42 korona 40 fillér, kiadás 19 kor. 56 fil. Tiszta jövedelem 22 kor. 84 fil. Felülfizették: Szabó Sándor körjegyző 1 k. 20 fillér, Pál Gyula tanitó, Dancsó Péter, Dancsó Jó fillér, Gönczi Károly, Nagy Ferencz (Sz.-Keresztur), Tiboldi Dániel, Vári Mihály, Elekes Miklós, Marosi József 20—20 fillért. Kálmán Mózes pedig elküldött 1 koronát. A mulatsag eltelt, de a szomoru emlek ugy a szegeny gyermekszivekben Hass, alkosz, gyarapits s a haza fenyre derül. N.

— **Gyilkos gyermek.** Máté Janesi martonosi gyermester Titi Mari enlaki czigányné Lajika fiával pálinkázas közben összeveszett e hó 9-en este halaka közszegen. A szomszédnak elbaja a vitatkozó gyermester hivta Lajikat, hogy álljon hát szembe vele, mert „rőtlon kivesz a fejér májat". A pálinkától „kurázsit" kapott Lajika valami gorombaszót mondott vissza s anyja közbe ütt, mire a vereczipő „gyermester" Titi Mari mellenek balfelső részebe kesével halálos szurást ejtett. Az etédi csendőrség elfogta a gyermestert, ki tettét bemsmerte.

— **Ongyilkosság.** Egy községben Veres Judit megunta az ő szegeg-s e hó 5-en feldaszkodva magát. Ket gyerek vette eszre a szomoru esetet, de már ekkor halva talattak a földön. Elszakadt a kötél, a szomoru özvegy életének fonalával együtt.

KÖZGAZDASAG.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület valasztmanyi ülesében, melyet Pálffy Dénes földbirtokos elnoklete alatt mult héten tartatott meg, a legfontosabb ügyekben a szekely-kereszturi tenyészbika vásár es a kiallitás előkészületeinek kérjezte. A vásár es a kiallitás a szekely-kereszturi belső piaczon lesz f. évi február 28-án es marczius 1-én. A rendezőseknek elnökül siketett megnyerni Hollaki Arthur főispánt, ki Damokos Andor dr alispánnal együtt az egyesületnek a alapitó tagjai lett. A valasztmány felirt a földmivelesügyi miniszterhez, kérve nagyjelentőségű megjelenését. Majd az O. M. G. E-t es az E. G. E-t külön is meghivja. Az elnok a szekely-udvarhelyi gazdasagi egyesulet javaslatot kiadott volt a földmivelesügyi miniszterhez, melyre a következő szövegű válasz érkezett:

Pálffy Dénes
egyleti elnök urnak

Székely-Udvarhely.

A gazdasagi egylet szives megemlékezését osztán köszönettel vette és működéséhez sikert kivan

Darányi Ignácz,
földmivelesügyi miniszter.

Iparügy.

Magyar iparczikkek kiállitása. Hegedüs Sándorné egy előkelő hótarságban megpendittette azt az ezmeet: nem volna-e helyes az iparpártolasi mozgalomnak gyakorlati iranyt adni azzal, hogy a szomszedos magyar ipari specializátokat egy időleges kiallitason mutassuk be a fogyasztó nagyközönségnek s ez által lelkesen propagájuk a honi termekek keletmódeséget. A társaság nagy tetszéssel es rokonszenvvel fogadta e praktikus eszmet es megbizta Gelleri Mórt, az Országos Iparegyesület igazgatóját a kiallitás tervezetének elkészitesevel. A Gelleri által kidolgozott terv főbb pontjai a következők:

Abból a czélból, hogy egyrészt a fogyasztó nagyközönseg, másrészt a közvetitő kereskedelem kellő tájékozást szerezzen a magyar iparczikkek versenyképessége felől, a nevezetesebb es a mindennapi fogyasztásra es a ruházara, lakásberendezésre stb. való czikkekből a városligeti iparcsarnoknak e czélból föntartandó helyiségeiben 1900. majus 19-tol 28-ig időleges kiallitást rendezek. A kiallitók kötelesek arnak melle árjegyzéket es megrendelő barczákat kellő számban elhelyezni, mert a fösolyi nemesak a nyilvános vásárra lesz helyezve, hanem arra is, hogy mindenki otthon egész czöndben megtekinthessa a megrendeléseket. A kiallitók térdijat nem fizetnek; sőt a rendezők a szallitási kötelezettegek tekintetében is kedvezmények kiszközlését kisértik meg. A kiallitas rendezeset az Országos Iparegyesület es a Gazdasagi Egyesulet teljesitenek, melyek e czélra a részletes tervezeteket maguk allapitják meg. Ugyanne bizottsag allapitja meg a kiallitásra meghivandó iparosok nevsorát is. A kiallitás egy nőbizottság védelme alá helyezendő, melynek elnökül Hegedüs Sándornét kérik fel. E hölgybizottsag feltetlenitase: a kiallitás propagalása a székesfővárosi társadalom minden rétegében. A kiallitás sikerének képest a rendező bizottság gondoskodik arrol, hogy a legkiválóbb tárgyakból allando vandorkiallitás szervezhető az ugy vidéki nagyvárosaban (Kolozsvár, Arad, Szeged, Győr, Nagyvárad stb.) mutattatnék be időről-időre az ottani nagy fogyasztóközönség tájékozása végett.

— **A kisipar fejlesztése.** Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a kisipar fejlesztése czélaban modern épeskel akarja felszerelni a kisiparosokat. Ilyen épek tanulmanyozására Wolf Sándor épeszmérnőköt es Magyarics Ágoston kir. iparfelügyelőt Nemetországba, Svájcba es Csebországba küldte a miniszter.

Közlekedés.

Tehervonatokkal a személyszállitasnak péntektől napra való szüneteltetése. Az illamvasutak igazgatósága közhirré teszi, hogy a Brassó állomasról délután 2 óra 10 perczkor indulo és Ágostonfalvára d. u. 4 óra 51 perczkor érkezett 581. sz. tehervonat, mely jelenleg naponta szüneteltetik a szemelyszallitasnal, folyó hó 15-ike után es többi pénteki napokon fog személyeket szállitani.

Közönség köréből.*

„Oklándi kettős telefon és társai" alairással a „Székely-Udvarhely" mult evi december 31-iki számban megjelent Nyilt-teri czikkre helyreigazitásul, az olvasó közönsége megtajtatasa végett is, a nevnélküli sep pánczlijba bujt czikkirónak szemben kötelezettsegen az igazság érdekében kijelenteni, hogy:

1. Benedek Imre főszolgabíró urat komoly- es makacs gyomorbetegsége miatt évek óta gyógykezelem, e betegesse ismeretes Budapesti Hajnal Kőzegészségügyi Egyletnek, dr Purjesz Zsigmond kolozsvári egyetemi tanár urak es több más orvos előtt is, tudja ezt rég ezen előkelő is, csak czikkiró nem tud róla.

2 Sógorságtervezésről szó sem lehetett; ugyanis ezen szándékom jelen évnél tovább is Oklándon maradni; de másfelől főszolgabíró es járás-orvos bárhol lehet egyik is két testvér, ileen es egyik tisztviselő, a másik csupán közegészségügyi szakközeg.

3. A mi a czikk azon részét illeti, hogy ez itteni „patika-kicsinálóban" ugy szólva [illegible] szokták megnyugtatni a sógorsági nyomás" miatt panaszkodókat, — ezen állitást csakis akkor látom bebizonyoltnnak, ha czikkiró megnevezi azon hivatalos szemely, a ki a „sógorsági nyomás" miatt panaszkodókat megnyugtatni szokta es ha legalább egy konkret esetet is tud felemliteni, hogy ei mattam panaszolt-e valaki a „sógorsági nyomás" miatt.

Oklánd, 1900. január 19.

Dr Szabady Lajos,
homoródi-járási tisztí orvos,
oklevelezés középiskolai egészségtanár.

* Ezen rovat alatt megjelent közleményekért csak a sajtótanácsság irányban vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

Masolat. M. kir. földmivelésügyi miniszter. 103395. szam. III 2. Folyó évi december hó 9-én 99349. sz. a. kelt körrendeletem kapcsolatban közzétettel és a kirendelt szakértők es marhalevel-kezelők megfelelő utasitasa végett közlöm, hogy a cs. kir. osztrák belügyminiszter ur f. évi december hó 23-án 43039. sz. a. kelt tavirataval a serlésvészenek Ausztriába torténő behurczolasa miatt december hó 29-t kezdődőleg a sertésekek Ausztriába való bevitelét a következő területekről iltotta meg: Bács-Bodrog vármegye topolyai járásából, Torontó vármegye szobbi járásából, Nógrád vármegye nográdi járásából, Pozsony vármegye felső csalókőzi járásából, Pozsony vármegye pozsonyi járásából, Moson vármegye rujkai járásából, Torontó vármegye török kanizsai járásából, Vas vármegye köszegi járásából, Vas vármegye sárvári járásából, Vas vármegye vasvári járásából, Kőszeg r. t. városból, Fiume sz. kir. városból, va-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

lamint a horvát-szlavonországi: Modrus-Fiume vármegye süsöki járásából, Pozsega vármegye pozsegai járásából, Varasd vármegye peregradi járásából, Varasd vármegye klanjecci járásából, Varasd vármegye krapinai járásából, Verőcze vármegye diakóvari járásából, Verőcze vármegye naticzei járásából, Zágrab vármegye zágrábi járásából. Ezzel egyidejűleg ugyanezek ex evi december hó 29-től kezdődőleg és 1899. évi 90349. sz. körrendeletemben (368. sz. Állategészségügyi Értesítőben) közöltt tilalom részbeni módosításával a sertésének Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye bizi járásából, Vas vármegye szombathelyi járásából, Vas vármegye németujvári járásból. Továbbá Nagyvárad sz. kir. városból, vegül horvátszlavonországi Zágrab vármegye karlováczi járásból, valamint Karlovácz, Kőrös, Eszék és Varasd városkoból Ausztriába való bevitelére vonatkozó tiialmat hatályon kívül helyezte. Egyuttal megjegyzem, hogy a cs. kir. osztrák belügyminiszter ur, „Földmivelési Értesítő" f. evi december hó 3-ik, 10-ik és 17-ik-ig, 50. és 51. számaiban levő állategészségügyi kimutatásban ragadós sząj- és körömfájással, sertésvesszel és juh-himlővel fertőzöttnek feltüntetett községeket tartja még ez időszerint olyanoknak, melyekből az illető betegségre fogékony állatokat ragadós állati betegség uralgása alatt Ausztriába szállitani nem lehet. Budapesten, 1899. evi december hó 24-ikén. A miniszter meghagyásából: Lesztyánszky, s. k.

Udvarhelyvármegye alispanjától. Sz: 24109—899. alisp. Polgármester és 3 főszolgabirónak. Azonnali közhirré tétel és a vasuti szakértők, ugyszinén a marhalevél kezelők megfelelő utasitása végett kiadom. Székely-Udvarhelyen, 1900. évi január 2-án Damokos Andor, alispán.

HIRDETÉSEK.

Sz. 426—99. vh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi XL. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbiróság 1899. évi V. 701. számu végzése következtében dr Schuster Fülpes segesvári ügyvéd által képviselt I. B. Misselhacher segesvári czég javára Neufeld Elias és neje siklódi lakosok ellen 269 frt 60 kr s jár. erejéig 1899. evi április hó 21-en fogganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt es 707 frt 80 krra becsült következő javai, u. m.: 4 ló, 1 cséplőgép, 2 szekér, 1 tröl, 2 pár hám és többféle bolti áruczikkek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbiróság 1899-ik évi V. 701. számu végzése folytán 189 frt 78 kr hátralék tőkekövetelés, ennek 1899. évi junius hó 23. napjától járó 6 czalak kamatai, ¾ százalék vált dij és eddig összesen 14 frt 15 krban biróság már megállapitott költségek erejéig Siklodon, alperesek házánál leendő eczközlésére 1900. évi január hó 19-ik napjának delelőtti 11 órája határidőül kitüzetik es ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. es 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le es felülfoglalták: azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmeben ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székely-Kereszturi, 1899. évi decz. 28-án.

Szalontai Albert,
kir. birósági végrehajtó.

623—1899. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881 évi XL. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék 1899. évi V. 2691. számu végzése következtében dr Schuster Ferencz ügyvéd által képviselt Juon Mihály János zoltáni lakos javára id. Miklós P. János és társai peteki lakosok ellen 100 kor. s jár. erejéig 1899. évi október hó 25-én fogganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt es 696 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1. Bíró István Jancsinál 2 ökör, 1 tehén, törökbuza, tiszta buza és széna: II. id. Miklós Pista János és nejénél 2 sertés, törökbuza, 2 szekér széna és agynemű nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a homoród-oklándi kir. járásbiróság 1899. évi V. 1151/4 számu végzése folytán 100 kor. tőkekövetelés, ennek 1897 évi szept. 22. napjától járó 5 szazalek kamatai, ¾% vált dij es eddig összesen 88 kor. 70 firben biróilag már megállapitott költségek erejéig **Peteken alperesknél** leendő eszközlésére **1900. évi január hó 17-ik napjának** d. e. 9 órája határidőül kitüzetik es ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. evi LX. t.-cz. 107. es 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le es felülfoglalták az azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

H.-Okland, 1900. évi január hó 3. napjan.

Pollák Ignácz,
kir. birósági végrehajtó.

Kiadó üzlethelyiség.

A Kossuth-utczában, a katonai laktanya szomszédságában három szoba, kert és jégverem, a jégverem esetleg külön is kiadó.

Értekezni lehet Csillag József háztulajdonossal

Birtokbérbeadás, esetleg örök áron való eladás.

A székelyudvarhelyi Szemerjay Lajos-fele, **Székely-Udvarhelyt, a Szentimre-utczában**, a kettős-kut felett levő 3 szoba, külön nyári és téli konyha, sütőkemencze és 1 pinczével bir: kóhaz, gazdasági épület, veteményes kert, valamint a székelyudvarhelyi 638. sz. tjkvben foglalt 30 katasztrális holdat tevő szántó és kaszálóból álló ingatlanok **egy, esetleg több évre bérbeadandók**, sőt jutányos igéret mellett **örök áron is eladhatók!** Bérbe, vagy örökösön megvenni szándékozók értekezhetnek Gallfy Endre városi főjegyző urral, esetleg levelben Itáduly Sándor lövétei jegyzővel.

Hatóságilag engedélyezett végkiárusitás!

A vármegyeház alatt levő **Dénes János-féle férfi- és női szövetraktár** összes készletét üzletfelhagyás folytán **mélyen leszállitott árban** teljesen kiárusitja

a tulajdonos.

— Az üzlet egészben is bérendezéssel együtt eladó. —

2 kövü gőzmalom

nagy kiterjedésü forgalommal — más vállalat miatt — szabad kézből, örök árban igen olcsón azonnal eladó.

Tudakozódni és értekezni lehet: *Buzogány Márton* tulajdonosnál *Farczád* községben (posta és táviró hivatal: **Székely-Udvarhelyt.**)

A nagyérdemű zenekedvelő közönség szives figyelmébe.

SZABÓ GYULA

mü-orgona-, zongora- és harmonium-épitő művész

— Homoród-Szent-Pálon. —

Ajánlkozik uj művek készitésén kivül mindennemű hangszerek, u. m.: orgonák, harmoniumok, zongorák, hegedúk, czimbalmok, ugy mechanikai hangszerek javitására és ujjárendezésére, hangolására. Szolid munka jutányos árban.

Harmoniumok megrendelésre havi részletekben is.

Iskolai harmoniumok 120 koronától feljebb.

BOR

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek vétel előtt hivatalosan vegyelemezve vannak, csakis

— FERNENGEL GYULA — **jóhirü pincezéjében**

Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utcza)

kapható a következő előnyös árakban:

Literenként 32 krtól 1 frt 40 krig.
Tiz literen felül 28 krtól 1 forint 20 krig.
Nagyban adó nélkül 56 literen felül hektolitrenként 24 frtól 46 frtig.

Részletes árjegyzék és minta ingyen és bérmentve.

Minden héten ujdonságok!

Képes Levelező-lapok mintegy 500 féle

művészies kivitelben a „Székely-Udvarhely" kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése, Kossuth-utcza) kaphatók.

Minden héten ujdonságok!

Raktár, hol allandan kaphatók Konez Armin gyógyszertárban Székely-Udvarhelyt.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves házászer ellentétt az idő megrövidülásának, mert már több mint 30 év óta meghiabló, **fájdalomcsillapitó fedőrzöléskent alkalmaztatik köszvenyné, csúzná, tagszaggatásnál és meghűlesekné** és az orvosok által bedirattatásaknak is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem tévos szer, hanem **igazi népszerű házászer**, melynek egy hartatlanban sem kellene hiányzani. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. évegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; **főraktár: Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával ügyen óvatosak legyünk, mert több kisebb-hertelő utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget **„Horgony"** védjegy és Richter czégegyelv utálnak mint **nem valódit** utasitva vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT és ch. kir. udvari szállitók.

Udvarhelyvármegye alispanjától.

Sz. 25819—1899.
alisp.

Pályázati hirdetmény.

Székely-Udvarhely rendezett tanácsu város képviselőtestületének 119—1897. szám alatt hozott jogerős határozatával rendszeresitett **városi adópénztárnoki** állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással évi 1600 korona fizetés és 400 korona lakbér javadalmazás van egybekötve.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a VIII. gymnasiális osztály bevégzését, valamint az államszámvitelben vizsga letételét igazoló bizonyitványnyal felszerelt pályázati kéréseiket hozzám **folyó év január hó 26-áig** annal is inkább adják be, mivel az ezen határidő eltelte után beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy az ezen állásra mult évi julius hó 1-én 12575. szám alatt hivatali elődöm által hirdetett pályázat alapján beérkezett és folyamodók által ez ideig vissza nem vont kérvények az állás betöltése alkalmával figyelembe vétetni fognak.

Választás Székely-Udvarhelyen f. évi január hó 30-ik napján d. e. 9 órakor a városház nagytermében fog megtartatni.

Székely-Udvarhelyen, 1900. évi január hó 6-án.

Dr Damokos Andor,
alispán.

Nyomatott a kiadótulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt 1900.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.